

Да посрещнем нашите съседи с “Добре дошли в област Добрич”



Област Добрич, както и област Силистра, се намират в историко-географската област Добруджа, представляваща в голямата си част плато, заемаща площ над 23 000 км² (9 000 мили²). Добруджа се простира в днешна Югоизточна Румъния и Североизточна България, между долното течение на река Дунав и Черно море.

Най-древните обитатели на тези земи са от късния неолит и са известни с **първото обработено злато** в Европа, открито във Варненския халколитен некропол. В античността те са част от тракийското Одриско царство. През VI век пр. Хр. древните гърци основават свои колонии по черноморското крайбрежие. Тогава възниква и Дионисополис (Балчик от днешна Област Добрич). През V век пр. Хр. навлизат скити, а след тях сармати, кимерийци и келти. В 513 г. пр.н.е. оттук минават походите на персите срещу Скития. През I век пр. Хр. римляните ги включват в провинция Мизия, а след разделянето ѝ – в Долна Мизия. През VII в. тези земи стават терен на битки, свързани с възникването на Първата българска държава, наричана Дунавска България. През 681 г. кан Аспарух и Константин IV Погонат подписват мирен договор. С него Византия отстъпва на България части от областта Мизия. След 1018 г. тези земи са отново византийски до въстанието на братята Асен и Петър през 1185 г., когато възниква Втората българска държава. Тя просъществува до 1386 г., когато е завладяна от османските турци.

Този период обаче – 14 век, се оказва ключов за утвърждаване на добруджанската идентичност. Произходът ѝ може да се свърже с феодалното раздробяване на България през 14 в., когато по тези земи се обособява деспотството на болярина **Добротица**, от чието име възниква и името на областта. Според изследователя Георги Атанасов Добруджанското деспотство е без аналог в балканското политическо пространство по онова време. Това се обяснява с популярността на Добротица, която прелива в митологизиран спомен. Той е сред малкото полунезависими владетели на Балканите, получили титлата деспот, едновременно зет и тъст в императорското семейство на Палеолозите – династия, управлявала Византия от 1261 до завладяването ѝ от османците през 1453 г. Добротица е рядко изключение със собственото си монетосечене, което доказва икономическа мощ, легитимност и самочувствие. Това е деспотатът, създал свой военен флот и дръзнал да мери сили с Генуезката република за влияние в Черно море.

Политически превратности бележат и новата история на Добруджа. След разпадането на Османската империя от края на Руско-турската война 1877–1878 областта принадлежи към възстановената българска държава. След Балканските войни от 1913 г. става част от румънската държава, а след 1940 отново е в границите на България.

Днес общата добруджанска идентичност е предпоставка за динамично трансгранично сътрудничество и интегриране в контекста на стратегиите за Дунавския и Черноморския регион.



Да се представим на нашите съседи



Според данни от проведеното през 2011 г. преброяване областта е населена от 189 677 души. От тях като представители на българската етническа група са се самоопределили 75,40%, представителите на турския етнос са 13,50%, а ромите – 8,81%. Преобладаващото вероизповедание е източноправославно християнство. В селата живее една интересна етническа група, отличаваща се с обичаите и носиите си – гагаузите. Те са християни и говорят гагаузки език, който е причислен към тюркската езикова група. Общата идентичност на добруджанци обаче свързва това многообразие. Тази идентичност можем да открием навсякъде. Добруджа е част от наименованието на множество фирми като „Добруджа хляб“ и хотел „Добруджа“, на медии – Радио „Добруджа“, вестник „Добруджанска трибуна“, в спорта – футболен отбор „Добруджа“ и т.н.

Когато ги изненада гост, добруджанци ще го нагостят с набързо приготвени „добруджанки“. Разбъркват 2,5 чаени чаши брашно с 1 чаена чаша кисело мляко. Добавят 1 чаена лъжичка сода бикарбонат и 1 чаена лъжичка сол. Към сместа слагат 1 чаена чаша натрошено сирене. Омесеното тесто разделят на 10 парчета, които оформят на топчета. Изсипват 50 г олио в тава, поръсват я с малко брашно и нареждат топките. Разбиват 1 яйце и ги намазват с него, като по средата на всяка от тях слагат малко парче краве масло. Пекат ги в предварително загрята фурна до 200 градуса около 25-30 минути. Всички, които са ги опитвали, казват, че са много вкусни.

Културната идентичност на добруджанци включва силна фолклорна традиция. Добруджанската бавна песен се изпълнява равностойно от мъже и жени. Тук за разлика от много други области жените често пеят във висок регистър, закрито. Възникнал е и характерен само за този регион инструментален стил, изпълняван на гъдулка, кавал и гайда. В по-ново време тази идентичност се поддържа чрез редица културни прояви. С утвърдена репутация е Международният фестивал за религиозно пеене св. Атанасий Велики, който събира вярващи от три религии – православни, католици и мюсюлмани. Тук се провежда международен младежки фестивал за класическа музика „Надежди, таланти, майстори“, журиран от музиканти с международна известност. Музикалните сцени в Добрич и курорта Албена са домакини на хоровия фестивал „Маестро Захари Медникаров“ и едноименният конкурс за млади хорови диригенти. От 2006 г. насам през юли много млади хора се стичат към Каварна Рок Фест. Пак в Каварна, но през август и септември местните хора и техните гости се събират на миден и рибен фест.

Над 10 хиляди почитатели на неостаряващата песен на Uriah Heep "July Morning" се изкачват до Камен бряг на първия юлски изгрев, за да посрещнат заедно слънцето. Самият Джон Лоутън пее едноименната песен, превърнала се в химн на празника. Слънцето се показва на хоризонта, когато звучат последните музикални акорди. Неопишимо и неповторимо е усещането да посрещнеш изгрева с тази невероятна песен, на това красиво място, сред хиляди усмихнати хора.



Да покажем на съседите наши любими места



Ако сте поели на път към региона, бъдете готови за много приятни изненади. По тези земи е процъфтявала културата на древни гръцки колонии и тракийски селища, тук се усеща духът на българското средновековие, а новото време впечатлява с автентичния облик на добруджанската и черноморската архитектура, с девствена природа, чисти плажове, уникални езера и лагуни.

В **историческия музей на Добрич** могат да се видят над 163 000 експоната от културно-историческото наследство на Добруджа. **Етнографската къща-музей** е една от най-интересните сгради на възрожденския архитектурния стил от 60-години на 19 в., в която се съхраняват добруджански накити и тъкани. В Архитектурно-етнографския музей на открито **„Старият Добрич“** изкусни майстори демонстрират занаятите си в геврекчийница, бозаджийница, кафене, плетачница, дюкяни за дървостругарство, тъкачество, кожухарство и др., а гостите им си изработват керамични съдове за спомен. **Храмът „Св. Георги“**, построен през 1843 г., опожарен през Кримската война (1853–1856) г. и възстановен през 1868 г. впечатлява с богато изографисан иконостас. Възстановен е символът на града – **Часовниковата кула**, строена през XVIII в. **Къща-музей** съхранява паметта за певица на Добруджа – класика на българската литература Йордан Йовков. През 1981 г. по повод 1300-годишнината от създаването на българската държава тук е издигнат паметник на нейния основател през 681 г. – кан Аспарух. Тръгвайки от север на юг по черноморското крайбрежие, при **Дуранкулак** можете да се разходите по 9-километров незастроен плаж. На острова в Дуранкулашкото езеро-лагуна, известен сред специалистите като "Европейската Троя", са открити най-старите каменни градежи в Европа (от 51 век пр. Хр.), а във водите му се опазват над 260 вида редки и застрашени от изчезване видове. В **Шабла** трябва да посетите най-стария морски фар на Балканския полуостров, построен по модела на Александрийския фар през 1856 г., функциониращ и до днес. После стигате до **Русалка** – курорт със закътани плажове и с кристално чиста вода, в която семейства делфини създават неповторима атмосфера. Курортът е изграден в прочутия Залив на птиците, наречен така заради минаващия оттук път на мигриращите птици "Виа Понтика". Наблизо са природни и исторически резервати. **"Яйлата"** представлява приморска тераса с останки от пещерен „град“ от 101 жилища, датирани към V хил.пр.Хр. В северната му част е запазена ранно-византийска крепост и скален манастирски комплекс. Смята се, че тук е живял и починал античният поет Овидий. На **нос "Калиакра"** ще разгледате античен и средновековен град-крепост. Това е и една от първите територии в България, обявена за природен резерват през 1941 г., включваща и защитена морска акватория. Тук ще научите, че на това място в края на 18 в. се води последната в световната история битка на ветроходни флотилии. Продължавайки на юг, стигате до курорт **Албена**, чиито хотели са обгърнати от зеленина и чиито плажове от фин златист пясък са с широчина до 150 м. Албена развива спа и балнеотуризм заради топлата си минерална вода и лиманна кал. След 8 км ще стигнете до **Балчик**, където ще ви очароват Двореца и ботаническата му градина.



Да представим на съседите наши водещи организации



Поради два основни фактора – плодородна земя и излаз на море, бизнес профилът на област Добрич е многообразен – развити са както аграрният и индустриалният, така и сектора на услугите. Областта се определя като житницата на България заради черноземните почви на този край, в които традиционно се отглежда пшеница. 110 километровата зона на Черно море предопределя динамичното развитие на туризма. В района на Шабла са открити и находища на газ.

Структуроопределящи отрасли на икономиката са хранително-вкусовата промишленост и леката промишленост. Въпреки сериозните сътресения в производството и сривът в годините на преход към пазарна икономика, повечето фирми за производство на хранителни продукти успешно се адаптират към новите условия и съумяват да преодолеят повечето от възникналите проблеми. Хранително-вкусовата промишленост на областта днес включва млечни произведения, олио, маргарин, колбаси, макаронени изделия, продукти от птиче месо, брашно, хляб и сладкарски изделия, фуражи, вина, спиртни и безалкохолни напитки. Леката промишленост е представена от мъжка и дамска конфекция, производство на обувки, мебели, платове и жакардови изделия.

С най-голям дял в растениевъдството е производството на пшеница и царевица, в резултат от което са се развили мелничната промишленост и животновъдството. Големите мелнични комбинати в областта са „Добрич мел“ и „Камел“. Производството на макаронени изделия е съсредоточено основно в две големи добрички фирми „Макаронена фабрика“ и „Савимекс“. Голяма част от продукцията е за износ. Производството на хляб, хлебни и сладкарски изделия е концентрирано в Добрич и се осъществява от „Добруджански хляб“, „Савимекс“ и др. Други добруджански фирми, утвърдени на българския пазар, са „Калиакра“ АД, „Фама“ ООД, „Добруджанска месна компания“ АД, „Добруджански протеин“ АД, „Метал-агро“ АД, „Мебел-стил“, „Добруджанска мебел“ и „Алвина“.

По-големите чуждестранни инвестиции в областта са Вятърен парк до село Одръци, ветроенергийният парк „Св. Никола“, ветроенергийният парк „Калиакра Уинд Пауър“ в землището на с. Българево, както и голф игрищата „Thracial Cliffs Golf & Beach Resort“ и „Black Sea Rama“.

В областта функционират редица туристически агенции: Вега, Булгара интернационал сервиз, Ниро, Алекс, Олимпия груп, Вием, Джордж – Г. Николов, Ниро Бирсен Мустафа, Галета, Сейф турс и др. Четири дивечови станции предлагат ловен туризъм. Развити са бизнес и конферентен туризъм. Здравният туризъм предлага калолечение в Шабленска Тузла. В подкрепа на туристическия сектор към курортен комплекс „Албена“ в рамките на българо-холандски проект през 1999 г. е открито и висше училище „Международен колеж“.



Да кажем на съседите защо Адриана Будевска означава много за нас



Адриана Будевска е сред основоположниците на професионалния театър в България. Сравнявана със Сара Бернар заради изключителния си глас и чувственост, наричана за над 100-те си роли кралица на трагедиите, тя остава неподражаемата прима на театралното изкуство.

Адриана Будевска е родена през 1878 г. в Добрич в малка къща от одая и пруст, която добруджанци са превърнали в музей. Адриана е седмото поред най-малко дете. Била будно, но и шантаво хлапе. "Очите ѝ пускат искри като запалени сухи съчки. Пак е намислила някой шейрегълк (дяволия)", казал баща ѝ, търговецът Кънчо Будевски. Фамилията е единствена в България. Потомци са на баба Буда – прочута в Тревненския Балкан като енергична и „ербан“ жена и затова приели нейното име.

През 1895 г. Министерството на просвещението отпуска 4 стипендии за изучаване на драматично изкуство в чужбина. Адриана печели конкурса и става стипендиантка в Имперския театър в Москва. След 4-годишна солидна подготовка през 1899-а се завръща в България с отлична диплома и атестат, че е придобила званието "свободен художник". Играе в столичната трупа "Сълза и смях" и в Народния театър. Тя е първата актриса, която не само демонстрира изключителния си талант, но и дръзва да разкрие красотата на женското тяло в ролята на Далила. Появява се със зашеметяващ прозрачен костюм, обсипан с бели и черни перли и аквамарини. Раменете ѝ са едва покрити с криле от продълговати перли, а бюстието е от прозрачна коприна, обшита със скъпоценни камъни. Публиката е очарована, а сцената е обсипана с цветя.

За въздействието на нейните превъплъщения на сцената се разказват легенди. Една от тях е свързана с гостуване на трупата на Народния театър в Битоля. Адриана играе Маргарита Готие в "Дамата с камелиите". След края на спектакъла на сцената излиза младеж и пада в краката ѝ. Той прегръща нозете ѝ, моли я да му каже дали има враг, и се заклева да се разправи с него. Адриана е дълбоко трогната от тази безпрецедентна жертвот готовност. Тя се обръща към него с думите: "Мили момко, ще ме направиш безкрайно по-щастлива, ако вместо да убиваш, извършиш едно добро дело. Пиши ми в София, като го сториш, и аз няма да те забравя никога!" Съвременникът на Будевска Мусаков разказва още, че скоро след това в театралната зала в София по време на антракт нахлул младеж, който държал изключително красив малък пистолет, а на дървената му част била инкрустирана буквата "А". Охранителите на театъра се нахвърлили върху него, но Будевска ги спряла. По-късно тя разказала, че момъкът е от Битоля и искал да ѝ подари пистолета за спомен.



Да разкажем на съседите една наша история



Добруджанци пазят спомена за живота на една от най-очарователните владетелки в Европа през миналия век. Нейният великолепен дворец в Балчик е доказателство за изтънчения ѝ вкус и изключителното ѝ естетическо чувство. Това е румънската кралица Мария Александрина Виктория де Единбург. Родена е през 1875 г. в графство Кент и е внучка на легендарната английска кралица Виктория. На 18 години тя става кралица на Румъния чрез брака си с румънския принц Фердинанд Виктор Алберт Мейнред де Хохенцолерн (1865–1927 г.). Първородният ѝ син – Карол II, става крал на Румъния.

В българския сайт www.journey.bg са публикувани разкази на българи, които са работили в двореца на кралицата. Димитър Илиев е бил едва 13-годишен през 1924 г., когато започва да носи камъни и да гради праговете на градините в двореца в Балчик. Той споделя, че румънската владетелка била влюбена в късчето земя, разположено на брега на Черно море. Тя била пленена от белите скали и синьото море, от вековните дървета, полските цветя, от водопадите и ручейците. За да се построи дворецът, по нейна заповед Министерството на обществените имоти изкупило един по един малките парцели земя заедно със запустелите воденици и многобройните каменни чешми сред тях. От Италия кралицата поканила архитектите Августино и Америго, а от Швейцария – цветаря Жул Жани. Много български майстори от околността се трудили, за да преобразят занемарения имот в елегантна лятна резиденция. Мария Румънска кръстила двореца *TeŃha Juvah*, на български – Тихото гнездо. Дворецът привлякъл част от румънската аристокрация и наоколо били издигнати множество вили, било прокарано електричество, а през 1935 г. било изградено и летище. Така Балчик се превърнал в курортен град.

Кралицата била силно привързана към местните хора. Тя често се отбивала при своята най-близка приятелка – туркинята Зинети, която гледала на кафе и гадаела за бъдещето ѝ. Мария гостувала и при братовчедката на Зинети, Шефика, която я гощавала с домашно приготвено сладко. Кралицата често била посещавана от свой приятел турчин – собственик на яхти. Тя го чакала да пристигне по море, седнала в градината на двореца на своя мраморен трон на брега. Тя канела на гости предприемача Митраков, от когото купувала камъни и вар. Работниците казвали на нейния лодкар Хасан да предупреди кралицата, че Митраков вдига цените и гони големи печалби. Хасан имал влияние над нея, защото спасил дъщеря ѝ Илияна от удавяне. Лодкарят махал с ръка и казал: "За Двореца тя дава всичко." Една от нейните придворни дами, румънката Жоржета Калояну, разказва, че Мария я качвала на фойтона си заедно с Антоанета, дъщерята на нейния адютант, и ги карала да хвърлят златни монети на децата. Много се радвала, като виждала усмихнатите лица на децата. На бездомната баба Балаша, която много обичала, построила къща. Мария не искала в Балчик да има гладни и бездомни хора.

Днес един от най-посещаваните туристически обекти – Дворецът Тихото гнездо, е една от перлите на черноморското крайбрежие, а ботаническата му градина е кътче от рая, в което се отглеждат над 2 500 растителни вида.

